

Je Pluto planeta?

Pavel Gabzdyl

Hvězdárna a planetárium Brno

X: @GabzdylPavel

FB: pavel.Gabzdyl

FB: Neuvěřitelné Brno

πλανήτης

Slunce

Sunday

něm. Sonntag

Měsíc

Monday

něm. Montag

špan. lunes

fr. lundi

Mars

špan. martes

fr. mardi

Merkur

fr. mercredi

Jupiter

špan. jueves

fr. jeudi

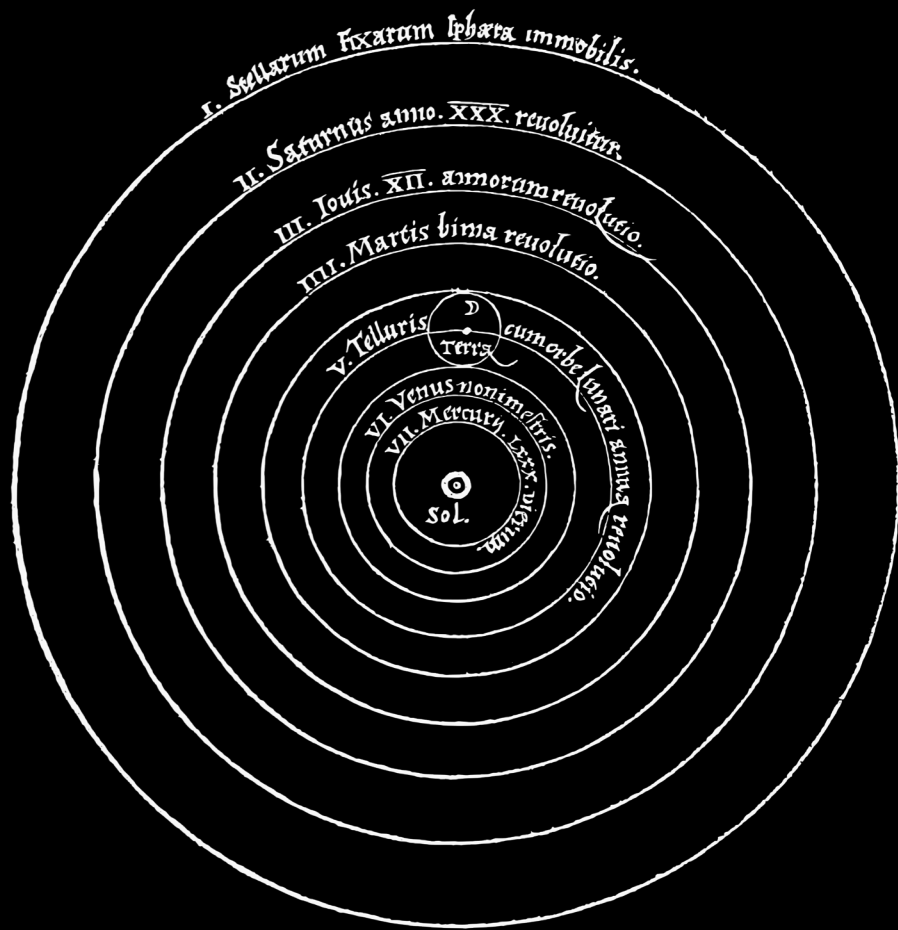
Venuše

Saturn

Saturday

1543

Mikuláš Koperník

O oběžích nebeských sfér

Slunce

Měsíc

Merkur

Venuše

Mars

Jupiter

Saturn

Merkur

Venuše

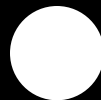
Země

Mars

Jupiter

Saturn

(1772)

Titius-Bodeova řada

$$A = 4 + 3 \times 2^n$$

A = vzdálenost od Slunce vyjádřená v desetinách vzdálenosti Země–Slunce
n = Merkur -, Venuše 0, Země 1, Mars 2... atd.

Merkur	Venuše	Země	Mars	?	Jupiter	Saturn	
0,4	0,7	1	1,6	2,8	5,2	10,0	TB
0,39	0,72	1,00	1,52		5,2	9,54	au

(1781)

„Náhodný“ objev sedmé planety

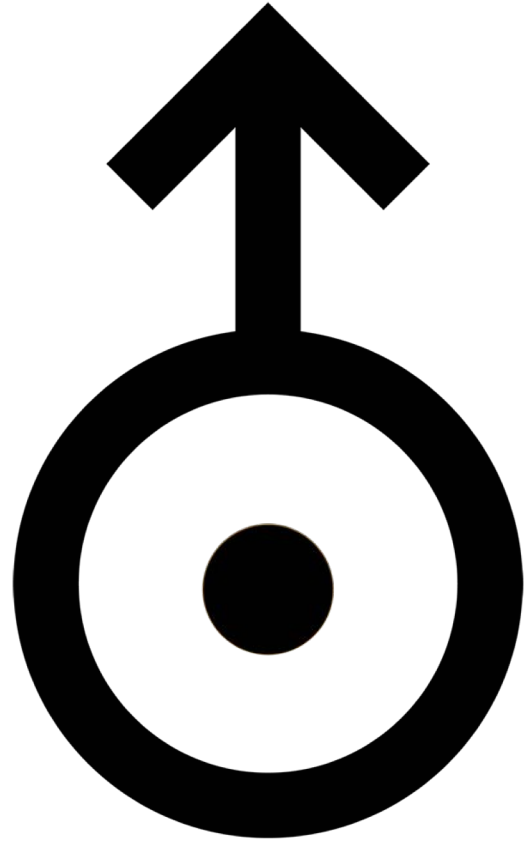
13. 3. 1781

William Herschel

Johann Bode prosadil

jméno **Uran**

(řecký bůh nebes)

$$A = 4 + 3 \times 2^n$$

A = vzdálenost od Slunce vyjádřená v desetinách vzdálenosti Země–Slunce
n = Merkur -, Venuše 0, Země 1, Mars 2... atd.

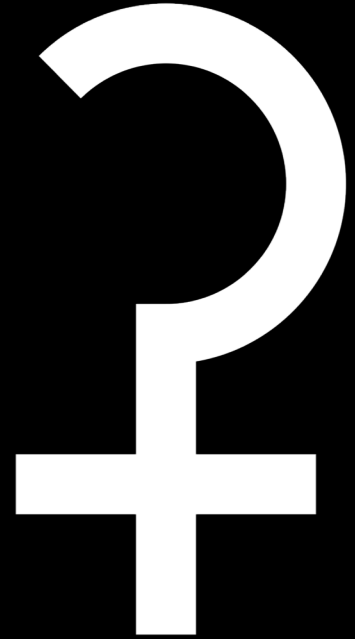
Merkur	Venuše	Země	Mars	?	Jupiter	Saturn	Uran (1781)
0,4 0,39	0,7 0,72	1 1,00	1,6 1,52	2,8	5,2 5,2	10,0 9,54	19,6 19,19

(1798)

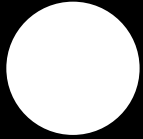
Pátrání po osmé „planetě“

1. ledna 1801

Giuseppe Piazzi

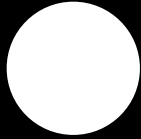

(1) Ceres

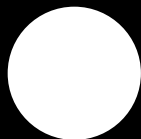
1801

(2) Pallas

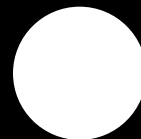
1802

(3) Juno

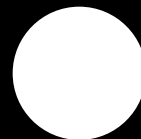
1804

(4) Vesta

1807

(5) Astrea

1845

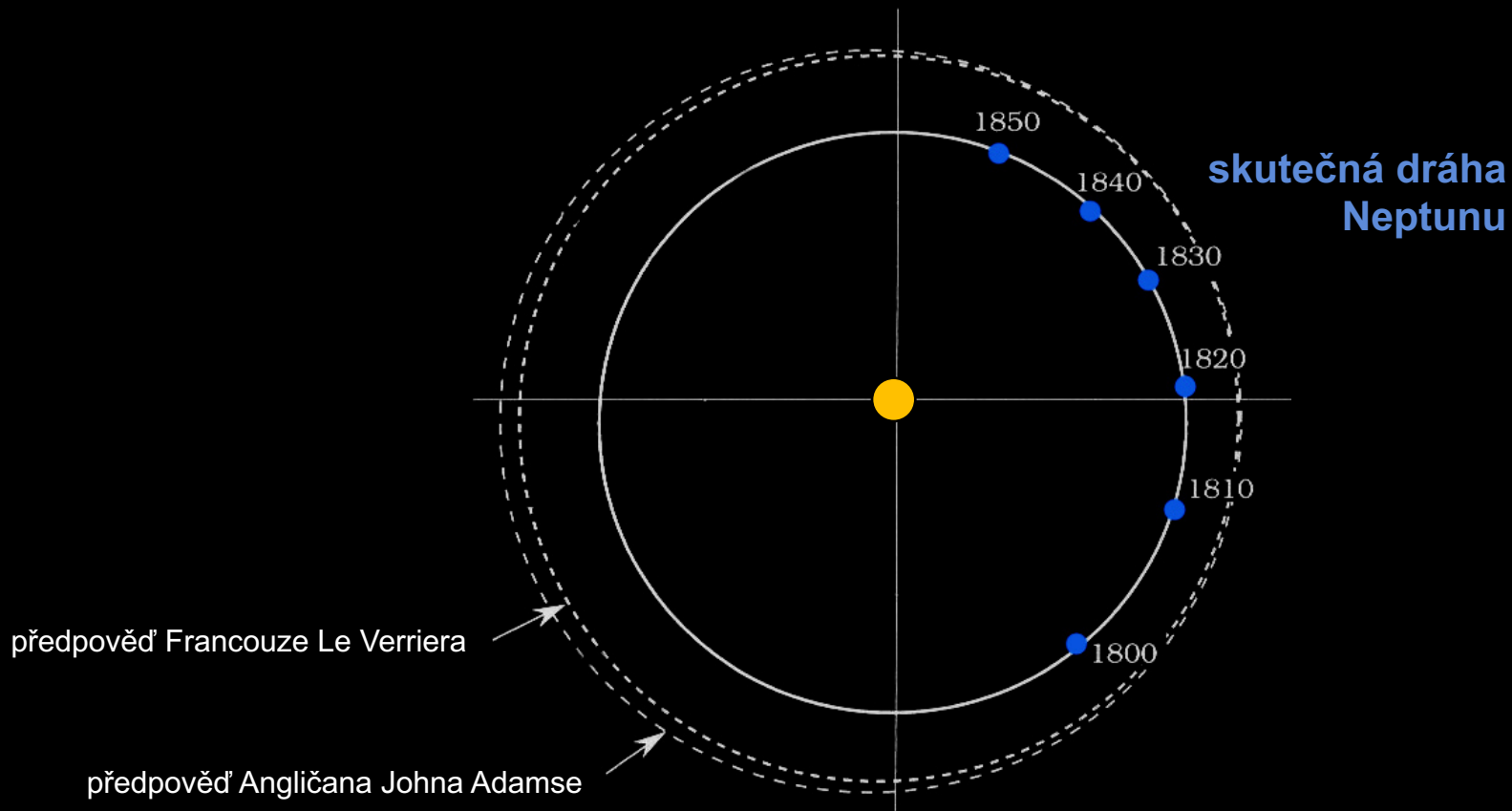
1802

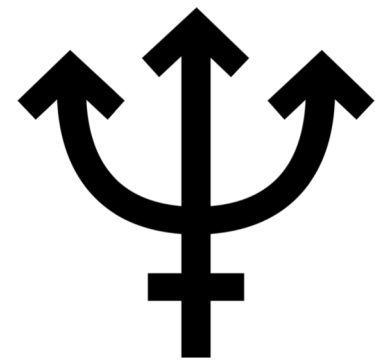
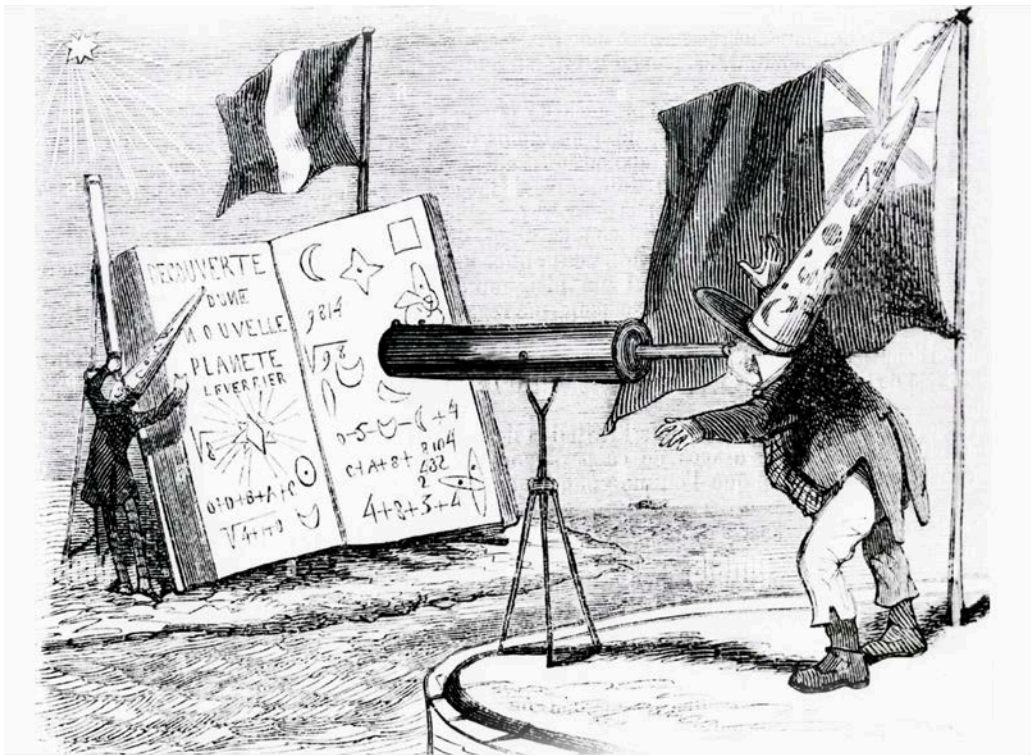
William Herschel: asteroidy?

(1846)

Pátrání po „třinácté“ planetě

1851

Johann Galle

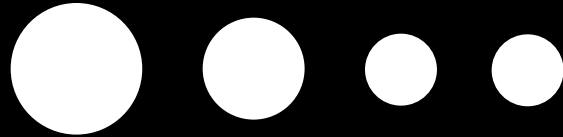
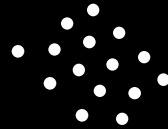
$$A = 4 + 3 \times 2^n$$

A = vzdálenost od Slunce vyjádřená v desetinách vzdálenosti Země–Slunce
n = Merkur -, Venuše 0, Země 1, Mars 2... atd.

Merkur	Venuše	Země	Mars	?	Jupiter	Saturn	Uran (1781)	Neptun (1851)
0,4 0,39	0,7 0,72	1 1,00	1,6 1,52	2,8	5,2 5,2	10,0 9,54	19,6 19,19	38,8 30

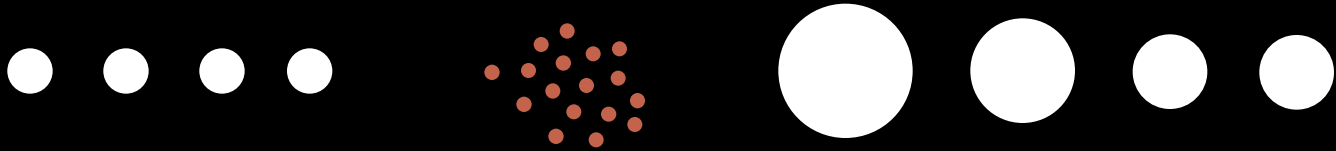
1851

23 „planet“

~ 1860

8 planet a desítky planetek

(1906)

Pátrání po deváté planetě (X)

1916

† Percival Lowell

1929

Claude Tombaugh

1930

Planeta X

P

Disney

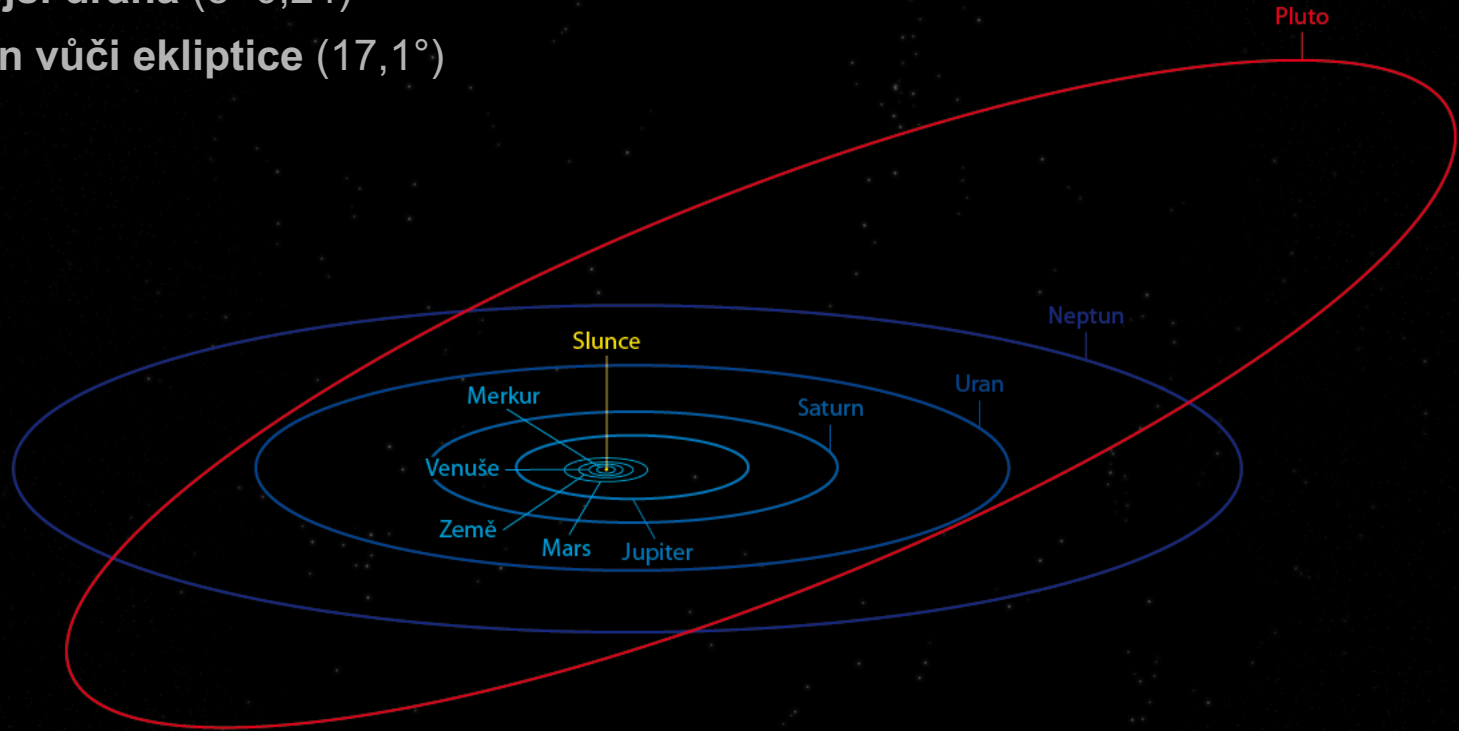
©

nejmenší (nedosahuje ani $\frac{1}{2}$ průměru nejmenšího Merkura)

nejvýstřednější dráha ($e=0,24$)

největší sklon vůči ekliptice ($17,1^\circ$)

(1951)

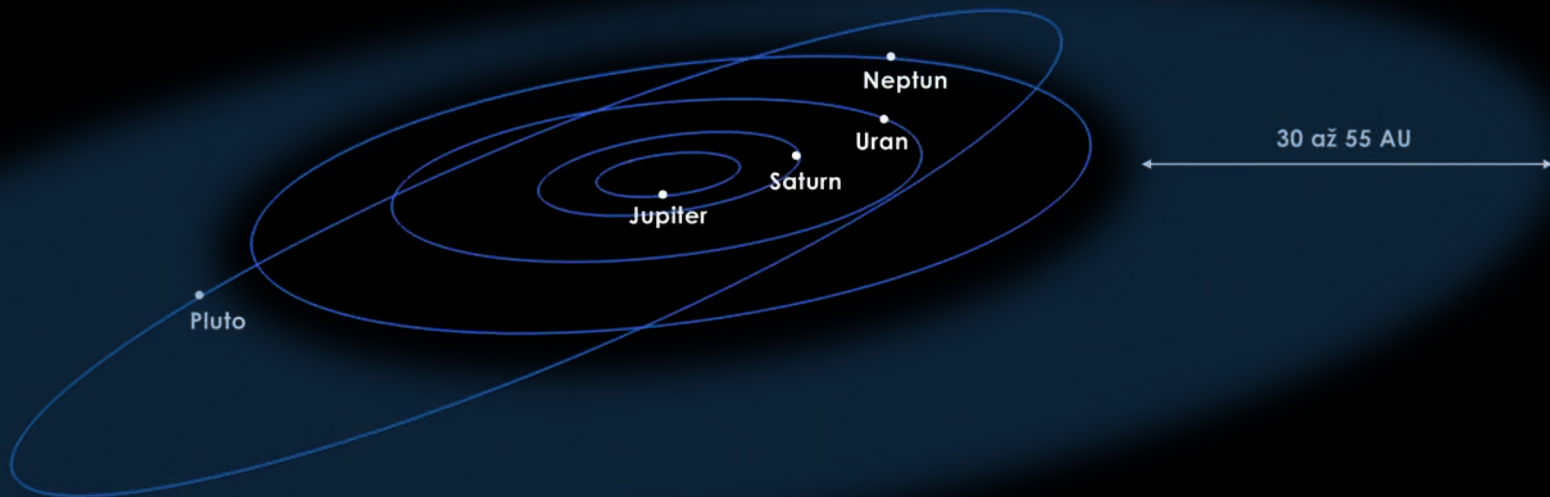
Pátrání po dalekých poutnících

1943

Kenneth Edgeworth

1951

Gerard Kuiper

Edgeworth-Kuiperův disk

1992

1992 QB1 = (15760) Albion

1992

1

1993

5

1994

12

1997

50

2015

1532

2024

3049

2003 EL61

27.7.2005

(136108) Haumea

2003 UB313

29.7.2005

(136199) Eris

2005 FY9

29.7.2005

(136472) Makemake

Mike Brown: @plutokiller

Shromáždění IAU 2006 v Praze. **Planeta je nebeské těleso, které:**

a) obíhá kolem Slunce

b) má dostatečnou hmotnost, aby jeho gravitační síly překonaly síly pevného tělesa, takže je v hydrostatické rovnováze (tj. má téměř kulový tvar)

c) vyčistilo okolí své dráhy.

Trpasličí planeta je nebeské těleso, které:

a) obíhá kolem Slunce

b) má dostatečnou hmotnost, aby jeho gravitační síly překonaly síly pevného tělesa, takže je v hydrostatické rovnováze (tj. má téměř kulový tvar)

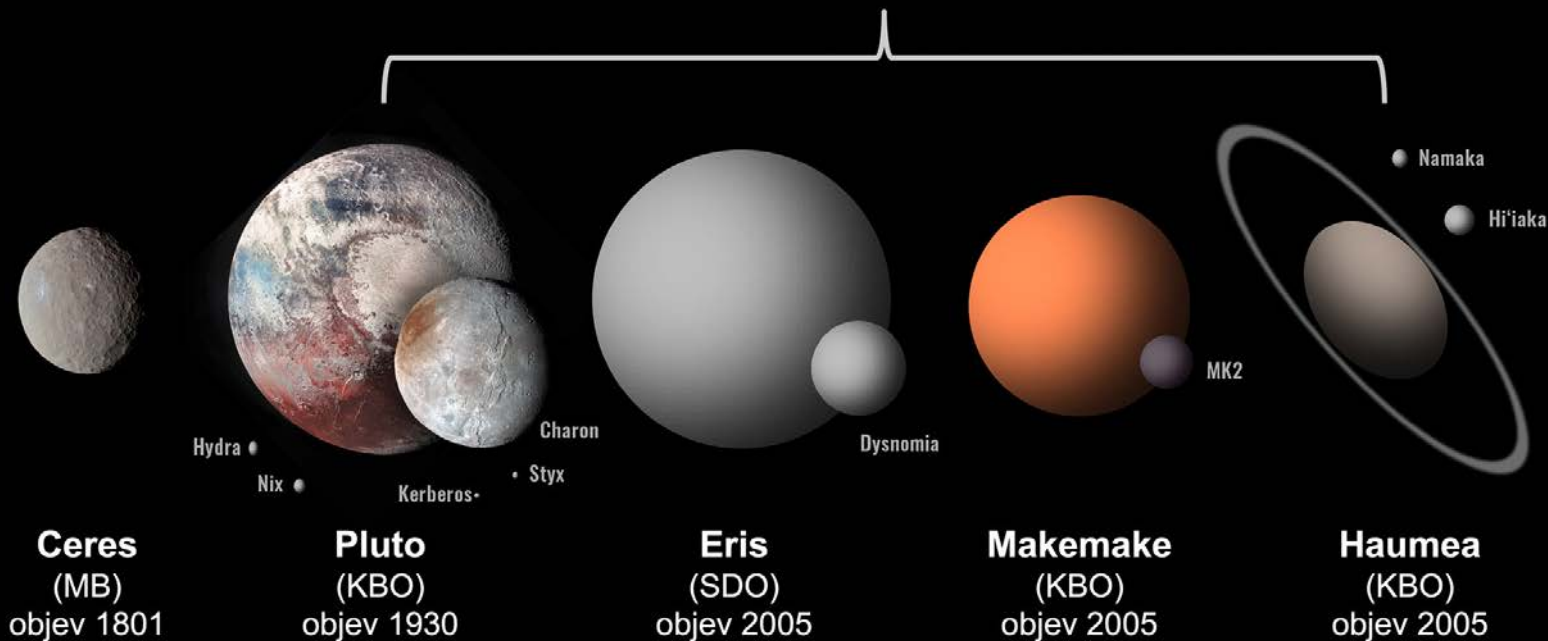
c) není dostatečně dominantním tělesem, aby vyčistilo okolí své dráhy

d) není měsícem

Přehled oficiálně uznaných trpasličích planet (15. 2. 2024)

PLUTOIDY

(2015)

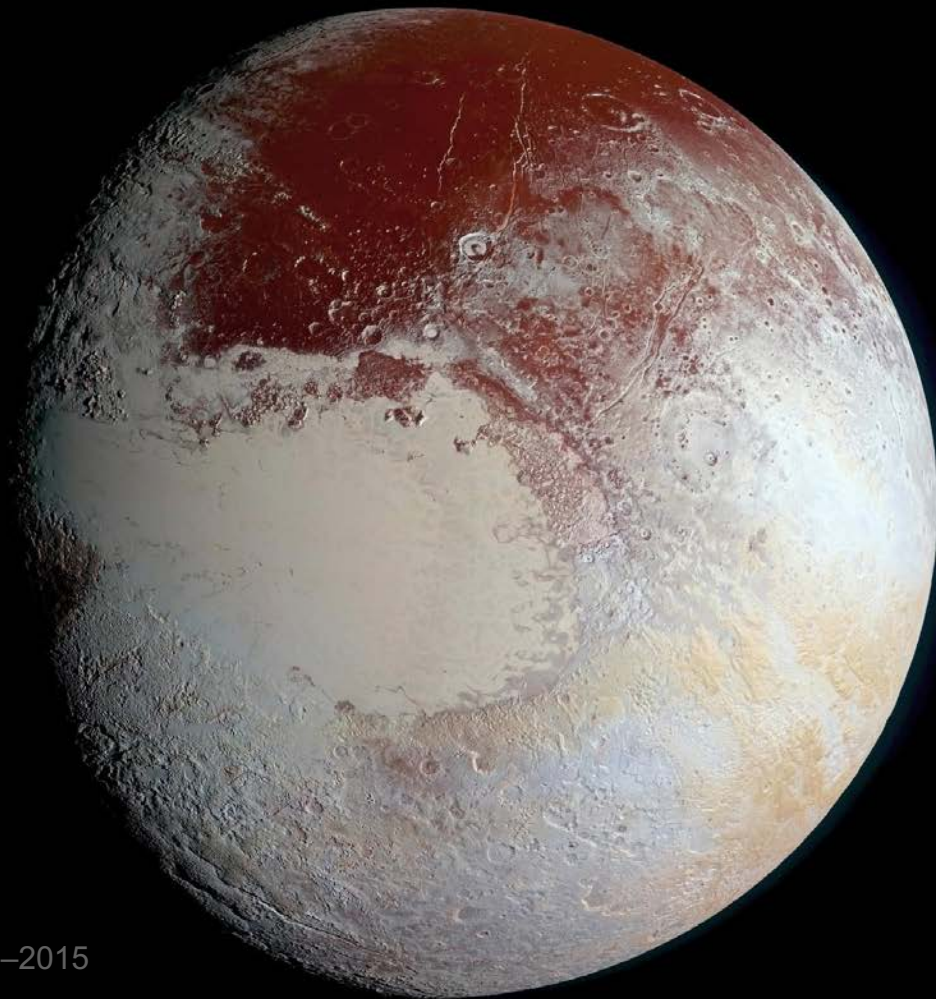
Vzkříšení krále trpaslíků

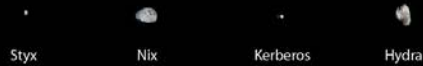
Charon

Pluto

Charon

Styx

Nix

Kerberos

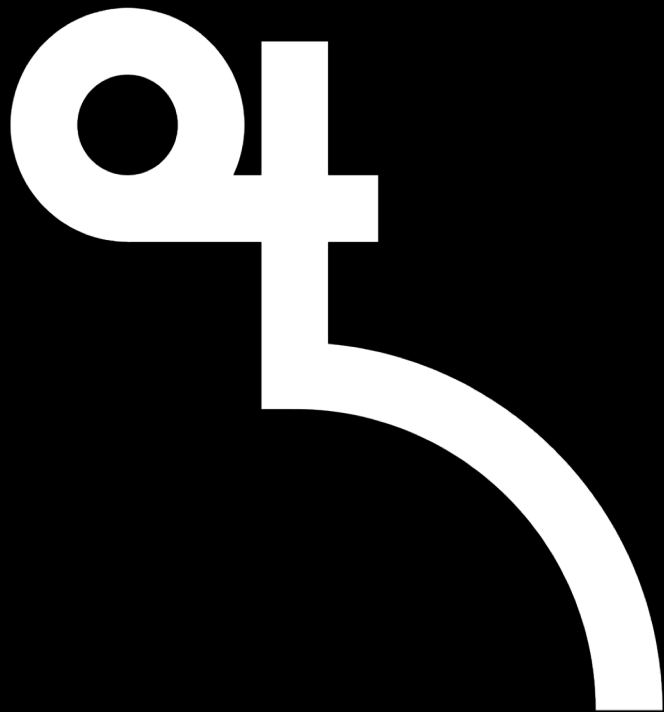
Hydra

New Horizons: 2006–2015

All Members of the Pluto System at 1 km/ pixel
Data from New Horizons courtesy NASA/SWRI/APL. Processed Images and
collage Copyright Ted Stryk

(2016)

Existuje devátá planeta?

14.11.2003

(90377) Sedna – Bludný Holanďan
Průměr 1000 až 1800 km

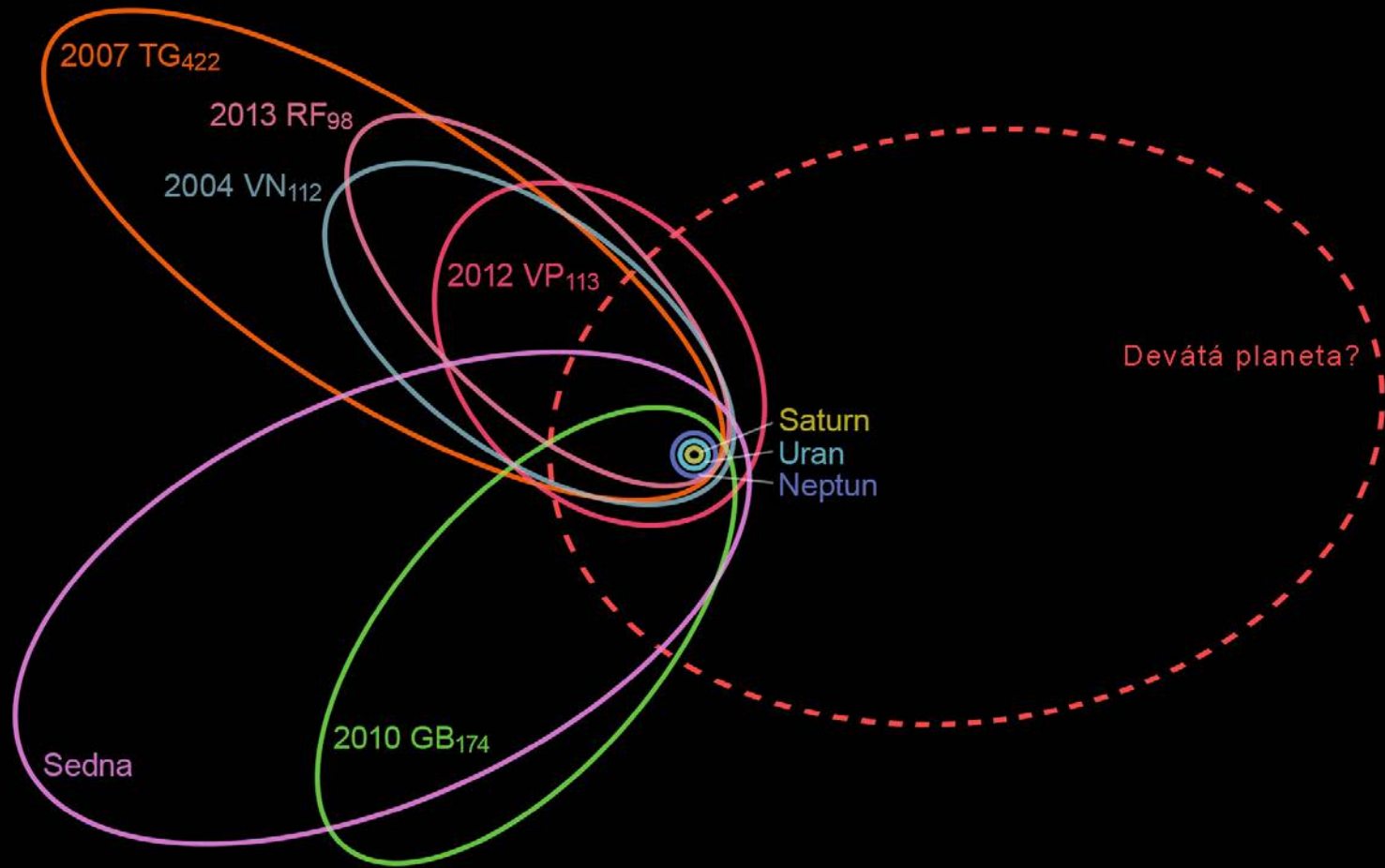
2003 VB12 Mike Brown

Foto: NASA/HST (14. dubna 2004)

1798: Pátrání po osmé planetě: (1801) trpasličí planeta Ceres

1846: Pátrání po třinácté planetě: (1851) osmá planeta Neptun

1906: Pátrání po deváté planetě: (1930) trpasličí planeta Pluto

1951: Pátrání po dalekých poutnících: (1992) planetka Albion

2016: Pátrání po deváté planetě: ?

(2002)

Objevy bludných planet

Byly vypuzeny ze svých soustav (průlety hvězd, interakce mezi planetami).

Vznikly ze soustav, kde nedošlo k tvorbě hvězd!

500 000 000 000

Je Pluto planeta? NE

Je bludná „hvězda“? ANO

Je planeta (1930–2006)? ANO

Je planeta (2006–)? ANO, ale jen trpasličí